

Onderwerp: Aanvraag budget voor onderzoek naar duurzame methodes voor de slibhuishouding van de jachthaven

Schiermonnikoog, 9 mei 2017

Aan de Gemeenteraad

Voorstel

1. Instemmen met het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar duurzame methodes voor de slibhuishouding van de jachthaven.
2. Daarvoor een budget beschikbaar stellen van € 12.000,-- en dit ten laste brengen van het budget groot onderhoud jachthaven 2017.

Inleiding

De ontwikkelingen rondom de jachthaven zijn een vaak terugkerend onderwerp in de raadsvergaderingen. Na de discussie over de toekomst van de jachthaven in het najaar van 2012 is het onderwerp in een stroomversnelling terecht gekomen. Uit de vele gesprekken met mensen die zich betrokken voelen bij de toekomst van de haven is een aantal ideeën aan ons voorgelegd en zijn al proeven uitgevoerd in de haven. Ons college heeft in uw raadsvergadering van 24 januari 2017 al aangegeven de noodzaak te voelen om de ideeën, onderzoeken en proeven die zijn uitgevoerd te wegen in een overkoepelend haalbaarheidsonderzoek. Dit voornemen werd door uw raad onderstreept. Voordat wij daarmee verder kunnen gaan dient uw raad daarvoor een budget beschikbaar te stellen. In dit voorstel lichten wij een en ander toe en vragen wij uw raad om een budget voor het haalbaarheidsonderzoek. Een budget dat kan worden gedekt uit het reguliere onderhoudsbudget 2017 van de jachthaven.

Terugblik afgelopen jaren

Naar aanleiding van de raadsvergadering en krantenartikelen over het mogelijk loslaten van het baggeren van de jachthaven is een aantal spontane initiatieven ontstaan. Door een veranderend regime rondom natuurwetgeving en de natuurdoeltypen op het Wad kon de gemeente na 2008 niet langer het sediment vanuit de haven op het Wad deponeren. Juist door die eenvoudige en goedkope methode ontstond een stukje verlanding van het Wad. Een ruigte in de hoek tussen de havenpier en de dijk. Het proces van verlanding en afslag bij stormen zorgden ervoor dat de harde grens tussen dijk en Wad zachter werd, een proces dat we in de huidige tijd natuurontwikkeling noemen. Een foerageer- en overtijplek voor veel vogels. Een situatie die vergelijkbaar is met de situatie van voor 1927, toen de eerste veerdam (nu jachthaven) werd aangelegd.

De methode die volgde na 2008 leidde tot de aanleg van een baggerdepot op het terrein direct ten noorden van de jachthaven. Met een cutterzuiger werd het slib via een buisleiding uit de haven in het depot gepompt. Na het baggeren in 2012 was het depot vol. Het legen van het depot is een uiterst dure exercitie. Daarom heeft uw raad in november 2012 besloten om de jachthaven in 2013 niet te laten baggeren en geen gebruik meer te maken van het depot. Een depot dat volgens velen een negatief effect op de beleving en kwaliteit van het gebied rondom de haven en de dijk had. In de jaren daarna is het zand uit het depot voor een groot gedeelte gebruikt op het eiland. Onder andere voor de ophoging en afvlakking van de strandovergang bij Paal 3. Naar verwachting is het depot begin 2019 ontmanteld.

Vanuit het samenwerkingsverband De Waddeneilanden is in 2013 de notitie 'Kleine Jachthavens' opgesteld, waarin het belang van toegankelijke jachthavens in het vaarnetwerk en als vaardoel voor

de pleziervaart is benoemd. Tijdens een symposium in november 2014 te Lauwersoog kwamen elementen uit de notitie aan de orde die van invloed zijn op de exploitatie en toegankelijkheid van de haven. Zoals natuurwetgeving en de toetsing daarvan, andere baggermethoden, ontwikkelingen in de vaarrecreatie en kansen voor natuurontwikkeling en 'building with nature'.

Aan de orde kwamen:

- een proef met een zogenaamde slibmotor die in 2016 is gestart in de haven van Harlingen en een naastgelegen kweldergebied;
- Texel waar een dijkversterking met behulp van zand en duinen wordt ontwikkeld in plaats van een klassieke dijk;
- de gemeente Delfzijl waar een buitendijks gebied wordt aangelegd ten behoeve van natuurontwikkeling binnen een groter project genaamd 'Marconi'.

Opvallend is dat de drie projecten binnen het Natura-2000 beheerplan Waddenzee met het zogenoemde natuurdoeltype 'Wad en Slikplaten' vallen. Wat de voorbeelden succesvol maakt is het combineren van meerdere opgaven die gezamenlijk bijdrage leveren aan een groter geheel.

Eén van de belangrijkste constatering van het proces van de afgelopen vier jaar is dat de eilandhavens belangrijke vaardoelen zijn voor vaarrecreanten en dat het veranderende regime van natuurwetgeving duurzame en creatievere oplossingen vraagt om de slibhuishouding van de haven op orde- en betaalbaar te houden. Oplossingen die niet altijd aansluiten op het bestaande beleid vragen om maatwerk en dat vraagt weer om het leggen van slimme verbindingen waar het eiland en natuur beter van worden.

Huidige stand van zaken

Ons college wil de situatie rondom de haven en de slibhuishouding graag verbeteren. Ook willen wij inzetten op het verder verbeteren van kwaliteit en beleving van het gebied rondom de haven, na het ontmantelen van het slibdepot.

Ons college heeft inmiddels een aantal onderzoeken laten verrichten en heeft met initiatiefnemers gesproken over hun ideeën. Het gaat om de volgende de initiatieven:

- Onderzoek DLG in samenwerking met Programma Naar een Rijke Waddenzee; 'Op stroom of op een eiland?'. Het open houden van de jachthaven al dan niet in combinatie met de ontwikkeling van een vooroever bij Schiermonnikoog, juli 2012.
- HDidee; het uitvoeren van een proef in de jachthaven met ploegboten en water(lucht) injectie in 2015 en 2016 en alleen ploegen in 2017.
- Plan De Ridder; 'Het slibvrij houden van de jachthaven van Schiermonnikoog', november 2016.
- Sweco, voorstel 'Innovatieve slibaanpak jachthaven Schiermonnikoog', een stationaire slibmotor, maart 2017.
- Rijkswaterstaat; gesprek met Rijkswaterstaat met betrekking tot kansen voor de jachthaven en natuurontwikkeling aan de vooroever en de mogelijkheden hiervoor binnen het beheerplan Natura 2000 Waddenzee, maart 2017.

Onderzoek duurzame methodes slibhuishouding

Met alle informatie die nu gedeeld is met ons college en het bestuur van de stichting jachthaven 'De Oude Veerdam', hebben wij behoefte om alle opties op een rij te zetten. In de vorm van een overkoepelend haalbaarheidsonderzoek willen wij alle hiervoor opgesomde initiatieven afwegen. Met als doel om samen met uw raad een langetermijnstrategie te bepalen voor de slibhuishouding van de jachthaven. Met als bijkomende factor het verder verbeteren van de aantrekkelijkheid van het omliggende gebied na het opheffen van het baggerdepot.

Uitgangspunt van de opdracht is:

- De haalbaarheid van duurzame methodes voor de slibhuishouding te onderzoeken voor de volgende initiatieven:
 - Baggeren en storten
 - Plan De Ridder, doorstroommethode
 - Plan HDidee, ploegmethode
 - Plan Sweco, stationaire slibmotor
 - Combinatie van ploeg/slibmotor sedimenteren en natuurontwikkeling/ natuurlijke schorren;
- de meest geschikte (financieel/juridisch) variant(en) kiezen en
- deze voorleggen aan uw raad met een voorstel voor de meest passende baggervorm inclusief een uitgesplitste begroting.

In het haalbaarheidsonderzoek worden voor elk initiatief in ieder geval de volgende punten meegenomen:

- benodigde vergunningen van de diverse overheidsinstanties;
- technische haalbaarheid;
- voor zover mogelijk de kosten (begroting) van de uitvoering;
- subsidie mogelijkheden (Waddenfonds, Omgevingsvisie, Iepen Mienskipfûns etc.)
- mogelijkheden voor (structurele) co-financiering door externe instanties, zoals Natuurmonumenten, provincie Fryslân, etc.

Met het verrichten van het onderzoek willen wij uw raad een voorstel doen voor een langetermijnstrategie voor de slibhuishouding van de jachthaven en het omliggende gebied. Op basis van het voorstel kan uw raad het vervolg bepalen voor de toekomst van de jachthaven en de aantrekkelijkheid van het omliggende gebied.

Financiën

Voor het uitvoeren van het onderzoek vragen wij u om een budget van € 12.000,--. Dit budget kan worden gedekt uit het budget groot onderhoud jachthaven 2017.

Voorstel

1. Instemmen met het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar duurzame methodes voor de slibhuishouding van de jachthaven.
2. Daarvoor een budget beschikbaar stellen van € 12.000,-- en dit ten laste brengen van het budget groot onderhoud jachthaven 2017.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schiermonnikoog,

de secretaris,

de burgemeester,

P.G. Küppers

D.J. Stellingwerf